

Nenad M. Tomović*

Univerzitet u Beogradu
Filološki fakultet
Katedra za anglistiku

Maja M. Aleksić**

Institut za strane jezike, Beograd

ONLINE NASTAVA ENGLESKOG JEZIKA U SRBIJI TOKOM EPIDEMIJE VIRUSA COVID-19

Originalni naučni rad
UDC 37.018.43:004.738.5
37.091.3::811.111

<https://doi.org/10.18485/kkonline.2020.11.11.13>

Cilj ovog rada je da pruži uvid u način na koji se u obrazovnom sistemu Srbije odvijala *online* nastava engleskog jezika tokom prvog talasa epidemije virusa COVID-19, u periodu između sredine marta do kraja juna 2020.

Polaznu tačku predstavlja stanovište da je epidemija virusa COVID-19, koja je u Srbiji zvanično objavljena 15. marta 2020. godine, unela suštinske promene u nastavu svih predmeta i na svim nivoima, pa i u nastavu engleskog kao stranog jezika.

Istraživanje je zasnovano na elektronskom upitniku koji je popunilo 119 nastavnika engleskog jezika, kako onih u sistemu formalnog školstva, školama stranih jezika, tako i onih koji drže privatne časove.

Rezultati istraživanja pokazuju da su nastavnici uglavnom koristili besplatne platforme, da su bili prisutni tehnički problemi, kao i da su stavovi nastavnika u pogledu potencijala *online* nastave u kontekstu razvoja konkretnih jezičkih veština, podeljeni, baš kao i kada je u pitanju ocenjivanje ili procena napretka.

Ono u čemu su nastavnici saglasni, jeste da je preferirani vid nastave klasična, da se kombinovani model pojavljuje kao opcija, ali da *online* nastava nije vid nastave za koji bi se nastavnici opredelili osim u slučaju krajnje nužnosti kakvu predstavlja pandemija.

Ključne reči: *online* nastava, klasična nastava, epidemija COVID-19

Epidemija virusa COVID-19, koja je u Srbiji zvanično objavljena 15. marta 2020. godine, unela je mnoge izmene u nastavu svih predmeta i na svim nivoima, što važi i za nastavu engleskog. Nastava engleskog jezika održava se u okviru državnog školskog sistema, u školama stranih jezika, ali i na neformalnom nivou, pod kojim se podrazumevaju privatni časovi. Izuzimajući one koji su već od ranije počeli da drže časove preko interneta, tj. neke škole jezika i pojedince, ostali nastavnici su mahom

* Filološki fakultet, Studentski trg 3, 11 000 Beograd; email: nenad.tomovic@fil.bg.ac.rs

** Institut za strane jezike, Gospodar Jovanova 35, Beograd; email: maja.aleksic@isj.rs

morali da se snalaze i koriste *ad hoc* rešenja jer su iznenada i bez ikakve pripreme morali da prilagode nastavu novonastaloj situaciji.

Kada govorimo o *online* nastavi, koja je tema ovog rada, moramo da počnemo od definicija učenja na daljinu i elektronskog učenja. Kako podseća Ljubojević (2017: 17), učenje na daljinu postoji od kraja 19. veka, kada su se nastavni materijali dostavljali poštom, ali je pojava računara ubrzala ovaj proces i nastalo je elektronsko učenje, a pod ovim pojmom „podrazumevaju se nastavne sadržine i aktivnosti učenja ostvareni pomoću elektronske tehnologije” (Nadrljanski i dr., 2008: 106, nav. prema Ljubojević, 2017: 18). Ovde se može spomenuti i pojam CALL (*Computer-Assisted Language Learning*), koji je sada zastareo, a odnosi se na upotrebu računara u nastavi jezika. Iako su se prvi programi za ovu vrstu učenja pojavili pedesetih i šezdesetih godina prošlog veka, može se reći da je upotreba računara u učionici doživela procvat osamdesetih godina i kasnije prerasla u upotrebu interaktivnih sadržaja, što je deo nastave u savremenom obliku (Thornbury, 2006: 42-43). Ukoliko se vratimo na pojam elektronskog učenja, trebalo bi spomenuti i da se ono može podeliti na *offline*, koje podrazumeva upotrebu obrazovnog softvera, CD-ROM-a i slično, i na *online*, koje obuhvata odgovarajuće mrežne platforme i alate, kao i elektronsku poštu (Ljubojević, 2017: 19).

Do početka 2020. godine, odnosno do pojave virusa COVID-19, *online* nastava je bila prevashodno namenjena učenicima koji nisu mogli da fizički prisustvuju nastavi iz raznih razloga, ali i usled činjenice da već neko vreme postoje kursevi ili individualni časovi kod kojih su nastavnik i učenik iz različitih zemalja, a organizuju ih škole jezika i pojedinci koji samostalno drže nastavu. Softverska i tehnička infrastruktura su bile u funkciji, ali kako će se kasnije ispostaviti, nisu bile dovoljne i postale su prenapregnute. Osim softvera koji se ionako koristio za komunikaciju i društvenih mreža, bilo je i posebnih obrazovnih alatki koje su u hodu razvijane i koje su počele da se koriste na mnogo širem planu.

Istraživanje koje će nam pomoći da shvatimo kako se odvijala nastava u periodu od 15. marta do kraja juna 2020. godine i koje će bar delimično opisati njen kvalitet, zasnovano je na elektronskom upitniku koji je popunilo 119 nastavnika engleskog, a koji se nastavom bave u okviru državnog školskog sistema, školama jezika i na neformalnom, odnosno individualnom nivou koji podrazumeva privatne časove. U okviru državnog školskog sistema nije uzimana u obzir nastava na univerzitetskom nivou. Za potrebe istraživanja je u obzir uzimana *online* nastava u najširem smislu i u skladu sa navedenom definicijom, tj. bez ograničenja po pitanju platforme, interakcije

u realnom vremenu i slično, ali ne i snimci časova koji su se emitovali na televiziji jer to ne podrazumeva računarsko umrežavanje učenika i nastavnika. Iako je za potpuno razumevanje procesa *online* nastave potrebno imati mišljenja i nastavnika i učenika, ovaj rad se fokusira na prednosti i mane koje su uočili nastavnici kako bi se gledište bar jedne strane detaljnije opisalo. Anketa na kojoj se zasniva istraživanje je bila dostupna ispitanicima u periodu od 29. juna do 3. jula 2020. godine, a ispunilo ju je njih 119. Starosna struktura učesnika ankete je sledeća:

18-30 godina: 16 (13,4%)

31-40 godina: 52 (43,7%)

41-50 godina: 34 (28,6%)

51-65 godina: 17 (14,3%)

Što se tiče polne strukture ispitanika, u anketi je učestvovalo 116 žena (97,5%) i 3 muškarca (2,5%). Od ukupnog broja ispitanika, njih 29 (24,4%) ne radi ni za jednog poslodavca, već samostalno.

Kada su u pitanju nivoi jezičkog znanja kojima su nastavnici držali nastavu *online*, distribucija je relativno ujednačena za nivoe u rasponu A1-B2, dok su C1 i C2 bili manje zastupljeni:

A1: 72 (60,5%)

A2: 92 (77,3%)

B1: 91 (76,5%)

B2: 71 (59,7%)

C1: 32 (26,9%)

C2: 8 (6,7%)

Iako mnogi nastavnici predaju učenicima koji imaju različite nivoe znanja, primetno je da ih je nešto manji broj držao nastavu na najvišim nivoima. Nažalost, anketa nije sadržala pitanje koje bi objasnilo zbog čega su nivoi C1 i C2 manje zastupljeni, tako da je u ovom slučaju teško direktno objasniti postoji li neka uzročno-posledična veza između nivoa i načina održavanja nastave. Može se, doduše, primetiti da nivoi C1 i C2 nisu zastupljeni u okviru državnog školskog sistema, ne računajući univerzitetsku nastavu, i da je mnogim polaznicima raznih kurseva jezika i učenicima

koji prate individualnu nastavu za posao najčešće potreban nivo B2 ili neki niži, u zavisnosti od radnog mesta.

Da bi se *online* nastava mogla održavati, potrebno je da i nastavnici i učenici imaju odgovarajući hardver, u koji spadaju računar, tablet ili bar pametni telefon, zatim softver koji omogućava bar nekakvu interakciju, kao i tehnički uslovi, pod kojima se podrazumevaju dovoljno brza veza sa internetom i prostor za rad. Imajući u vidu ove činioce, anketirani nastavnici su za rad najčešće koristili sledeće platforme:

Zoom: 41 (34,5%)
Skype: 51 (42,9%)
Moodle: 4 (3,4%)
Google Classroom: 45 (37,8%)
Viber: 64 (53,8%)
Facebook: 19 (16%)

Nastavnici su mogli da se opredele za više odgovora i evidentno je da su neki koristili više platformi. Osim navedenih, neki su koristili i *WhatsApp* (5/4,2%), elektronsku poštu (5/4,2%), *Google Meet* (4/3,4%), školske sajtove i platforme (4/3,4%), *Microsoft Teams* (2/1,68%), *Instagram* (2/1,68%), a sporadično i druge. Većina navedenih platformi i društvenih mreža se može besplatno koristiti i u druge svrhe osim obrazovnih, ali ne može se reći da svaka obezbeđuje interakciju u realnom vremenu i da se lako može koristiti za razvoj svih jezičkih veština.

U uslovima kada je sa klasične nastave trebalo preći na *online*, pojavila se potreba za saradnjom tri strane – poslodavca, koji je trebalo da obezbedi sredstva za rad i logističku podršku, nastavnika, od koga se zahtevalo da bude kompetentan za upotrebu IKT alata i odgovarajućih platformi, i učenika, kojima su bili potrebni odgovarajuća oprema i softver, kao i pristup internetu. Na osnovu rezultata ankete se može reći da je pomoć poslodavca u održavanju *online* nastave često bila neadekvatna. Prema dobijenim rezultatima, čak 37% nastavnika nije imalo nikakvu podršku poslodavca pri nabavci, instaliranju i načinu upotrebe platformi za učenje na daljinu. Ovaj procenat ne znači da su poslodavci bili većinski u mogućnosti da pomognu, budući da 24,4% ispitanika radi samostalno i prinuđeno je da koristi sopstvene resurse, dok je 38,7% imalo podršku poslodavca. Imajući u vidu broj nastavnika koji rade samostalno, procenti mogu da budu i drugačiji: od 90 ispitanika koji ne rade

samostalno, njih 44 (48,88%) se izjasnilo da nije imalo podršku poslodavca pri nabavci, instaliranju i načinu upotrebe platforme za nastavu.

Iako bi za rezultate na nivou države trebalo anketirati mnogo više nastavnika, evidentno je da su mnogi poslodavci bili nemoćni, nezainteresovani ili nekompetentni da adekvatno pomognu zaposlenima jer su mnogi nastavnici koristili internet koji sami plaćaju, svoje kompjutere, pametne telefone, tablete i slične uređaje, plaćene sopstvenim novcem i koji spadaju u ličnu imovinu, dok obuku za upotrebu softvera uglavnom nisu imali.

Nastavnici su stoga mahom koristili besplatne platforme ili njihove besplatne verzije, u koje spadaju *Zoom* (34,5%), *Skype* (42,9%), *Google Classroom* (37,8%), *Facebook* (16%), *Moodle* (3,4%) i *Viber* sa čak 53,8%. Ovde se kao paradoks može spomenuti da je platforma *Moodle* namenjena obrazovnim institucijama, ali da se prema rezultatima ankete retko koristi. Razlog za to najbolje objašnjava odgovor jedne ispitanice: „Moodle nema opciju sastanka/video poziva. Samo jednom sam organizovala da učenici snime odgovore na pitanja i pošalju kao zadatak.” Ispitanica je jasno uvidela važnost interakcije, koju neke platforme nemaju u odgovarajućoj meri, a što ukazuje na činjenicu da jedna rasprostranjena i poznata obrazovna platforma nije adekvatna za nastavu jezika. Donekle zabrinjava činjenica da je preko polovine ispitanika bilo „osuđeno” na *Viber*, koji se uglavnom koristi za neformalnu komunikaciju i koji ne štiti lične podatke, kao što je npr. broj privatnog telefona; isto važi i za *Facebook*, na kome se često mogu naći podaci o privatnom životu. Ipak, najčešće korišćene platforme su obezbedile interakciju, koja je za nastavu stranog jezika i najbitnija.

Sve navedene platforme imale su kako dobre, tako i loše strane. Među odgovorima koji se odnose na dobre strane, kao najčešće možemo da navedemo sledeće: jednostavnost upotrebe i komunikacija u realnom vremenu (*Zoom*, *Skype*, *Google Classroom*), mogućnost deljenja sadržaja ekrana (*Viber*, *Skype*), rasprostranjenost aplikacije (*Viber*, *Skype*), mogućnost pisane komunikacije (sve ranije navedene) i slično. S druge strane, ovakve platforme nisu idealne i imaju i loših strana, od kojih se, prema odgovorima ispitanika, mogu navesti ove: tehnički problemi, u koje prvenstveno spada nedovoljna brzina veze sa internetom, relativno kratko trajanje sesije pri upotrebi besplatne verzije softvera (*Zoom*), često „seckanje” govornika i ograničen broj učesnika sesije (*Skype*), nemogućnost video poziva (*Google Classroom*), nemogućnost zaštite privatnih podataka, tj. broja telefona (*Viber*), kao i nedostatak komunikacije uživo (više platformi koje ovu opciju ne poseduju).

Napominjemo da su pitanja u vezi sa dobrim i lošim stranama platformi bila otvorenog tipa i da zbog toga nisu date procentualne vrednosti.

Stepen zadovoljstva interakcijom sa učenicima varira, a odgovori su distribuirani na sledeći način:

- a) Potpuno nezadovoljan/nezadovoljna: 5 (4,2%)
- b) Delimično nezadovoljan/nezadovoljna: 11 (9,2%)
- c) Relativno zadovoljan/zadovoljna: 23 (19,3%)
- d) Uglavnom zadovoljan/zadovoljna: 52 (43,7%)
- e) Potpuno zadovoljan/zadovoljna: 28 (23,5%)

Ispitanici koji su mahom zadovoljni (odgovori pod *d* i *e*) su u apsolutnoj većini (80 ispitanika, odnosno 67,2%), što znači da je uprkos izvesnim nedostacima *online* nastave ipak ostvarena interakcija, koja je i najbitnija za uspešnu nastavu stranog jezika.

Na pitanje o tome da li su učenici imali problema u učešću u *online* nastavi, ispitanici su mogli da odaberu više ponuđenih odgovora, ali im je ponuđeno i da dodaju neke probleme ukoliko nisu navedeni. Ispitanici su se o ovim problemima izjasnili na sledeći način:

- a) Da, usled tehničkih problema ili neposedovanja odgovarajućeg softvera/hardvera: 72 (60,5%)
- b) Da, usled nepoznavanja upotrebe savremenih tehnologija: 44 (37%)
- c) Ne: 38 (31,9%)

Tehnički problemi su bili prisutni, kako kod nastavnika, tako i kod učenika. U najbitnije tehničke probleme mogu se ubrojati nedovoljno poznavanje IKT, nedovoljna digitalna pismenost, loša veza sa internetom, neposedovanje adekvatnih sredstava i opremljenost.

O dodatnim problemima se izjasnilo 42 ispitanika, odnosno 35,29%. Kao najčešće probleme možemo izdvojiti lošu vezu sa internetom (10 ispitanika), ili nedostupnost interneta (4 ispitanika), nezainteresovanost učenika (10 ispitanika), nedovoljno ili nepoželjno učešće roditelja (4 ispitanika), a bilo je i sporadičnih problema lične prirode ili ukoliko više braće i sestara mora da koristi jedan uređaj.

Dalje, dok se u tradicionalnoj nastavi po pravilu kao problem prepoznaje nečitak rukopis ili neurednost, u *online* nastavi se kao pandan pojavljuju i problemi loše slike, tj. lošeg prenosa video-sadržaja, ili kako navode neki ispitanici, „mnogi nisu hteli da kucaju u Wordu“, da je „jedina opcija za proveru napisanog [...] slikanje ili prekucavanje, što stvara dodatni stres“ nastavnika da pregleda sastav koji je fotografisan, ili učenika da prekucavaju umesto da pišu, kao što su navikli. Ovo su samo neki od primera koji pomažu sagledavanju celovitije slike, ali svakako da nisu i jedini.

Na pitanje koju je veštinu bilo najteže razvijati putem *online* platformi, ispitanici su dali sledeće odgovore: govorenje (42/35,3%), pisanje (34/28,6%), slušanje (16/13,4%), dok njih 12 (10,1%) navodi da nije bilo problema ni kod jedne veštine. Nešto manji broj, tj. osmoro (6,7%) navodi da je sve veštine bilo podjednako teško razvijati *online*, dok sedmoro (5,9%) ispitanika smatra da je najteže razvijati veštinu čitanja putem neke od navedenih platformi.

Kao veštine koje je bilo najlakše razvijati putem *online* platformi, ispitanici navode govorenje (44/37%), pisanje (34/28,6%), slušanje (19/16%), čitanje (17/14,3%), dok 5 (4,2%) ispitanika navodi da je sve veštine podjednako lako razvijati ovim putem.

Po pitanju ocenivanja veština, nastavnici su se izjasnili na sledeći način: najteže je bilo ocenjivati učenike kod veština pisanja i govorenja. Čak 38 (31,9%) ispitanih navode da je ocenjivanje pisanja predstavljalo najveći problem, dok se gotovo isti broj (37, odnosno 31,1%), izjasnio da je najteže bilo oceniti napredovanje veštine govorenja. Veština slušanja je na trećem mestu sa 14,3% , a zanimljivo je da 11,8% ispitanika smatra da je podjednako teško bilo ocenjivati sve veštine. Konačno, skroman procenat ispitanika, njih 7,6%, kaže da nije bilo problema u ocenjivanju i praćenju napredovanja nijedne veštine.

Na pitanje koju veštinu je bilo najlakše ocenjivati dobili smo zanimljive rezultate u smislu da je veoma sličan broj onih koji tvrde da je određene veštine bilo najlakše oceniti, i onih koji navode da je baš te veštine bilo najteže oceniti. U ovom slučaju, 47 (39,5%) ispitanika je navelo da je najlakše oceniti pisanje, njih 46 (38,7%) da to važi za govorenje, dok se za čitanje opredelilo njih 12 (10,1%), a za slušanje 7 (5,9%). Samo 7 nastavnika (5,9%) je izjavilo da je bilo podjednako lako oceniti sve veštine. Delimično, kao i u prethodnom pitanju, odgovor se može verovatno naći u prirodi platforme ili aplikacije koju su ispitanici koristili, posebno tamo gde izbor nije bio pitanje ličnog opredeljenja, a opet, i kod razvoja, i kod procene napretka, u obzir se

mora uzeti i sama priroda određene jezičke veštine i kompetencija, pristup ili način na koji se ona najprirodnije, najspontanije, pa da kažemo i najlakše, razvija ili ocenjuje.

Jedna od loših strana *online* nastave jeste i varanje tokom ocenjivanja. Čak 84 (70,6%) nastavnika je potvrdilo da je bilo varanja, dok 35 (29,4%) navodi da ove pojave, prema njihovom iskustvu, nije bilo. Može se naslutiti da je tome doprinela nemogućnost da se nadzire odeljenje ili grupa u celini. Ispitanici su imali prilike i da dopune odgovore na ovo pitanje, pri čemu su u više slučajeva iskazali sumnju u ambijent u kome se učenici tokom časa nalaze i jesu li uopšte odgovori autentični, tj. njihovi. Iz odgovora nastavnika može se zaključiti da je ispitivanje, odnosno ocenjivanje, umelo da bude prilično frustrirajuće jer su do detalja opisivani načini na koje su se učenici dovijali da uz minimalan napor dobiju što bolje ocene, a neki od odgovora kazuju više od bilo kakve analize: „Otvorena knjiga van dometa kamere, njihova kamera nije uključena zbog ‘tehničkih problema’, isključe mikrofon, a za to vreme neko pored njih odgovori na pitanje”, „Neko drugi piše sastave i to bude očigledno”, „Starija deca ne žele da uključe kamere i tako niste u mogućnosti da ih proveravate, a zadatke koje pošaljete putem neke platforme ne možete da kontrolišete da li prepisuju ili im neko drugi radi”, „Puškice su pisali na papiriće koje bi zatim lepili na ekran kompjutera”, „Drugi su radili umesto njih i testove, čak [su i] bili prisutni na svim časovima. Npr. jedan kolega profesor bio je plaćen da sedi na mojim časovima umesto učenika.” Na neki način, može se reći i da su učenici svesrdno koristili sve prednosti savremene tehnologije u trenutku kada su već bili potpuno upućeni na nju, pa su tako koristili različite izvore sa interneta u cilju pisanog ili usmenog odgovaranja.

Ipak, ima i pozitivnih primera onih kojima je zaista stalo da nauče jezik, ili onih kojima je baš otvaranje mogućnosti da se služe nedozvoljenim sredstvima pomoglo da uz podršku nastavnika odbiju alternativne puteve, o čemu svedoči i konstatacija jednog ispitanika: „Nakon što smo ustanovili da se svako takmiči sam sa sobom, a ne međusobno, i da je ocena samo presek stanja, a ne stvarno ogledalo njihovog znanja, jer često znaju mnogo više nego što test pokaže, njihov odnos prema ispitivanju i ocenjivanju postao je mnogo drugačiji i iskreno su mu pristupili bez želje da varaju sebe ili druge”.

Kako bismo rezimirali utiske o *online* nastavi, zatražili smo od ispitanika da odgovore i koji vid nastave smatraju boljim i zamolili za propratno obrazloženje. Većina ispitanika, odnosno njih 85 (71,4%) smatraju klasičnu nastavu boljom, dok 33 (27,7%) ne navodi razliku u pogledu kvaliteta jednog ili drugog vida nastave. Samo jedan od ispitanika (0,8%) opredelio se za *online* nastavu kao bolju opciju.

Klasičnu nastavu ispitanici smatraju boljom zbog neposredne komunikacije sa učenicima, zbog veće mogućnosti realne procene znanja i napredovanja učenika, zbog bolje interakcije, lakšeg razvijanja svih veština, emotivne i društvene komponente koju ovaj vid nastave podrazumeva, a kako kaže jedan ispitanik, „Jednostavno, direktan kontakt nastavnika sa učenicima i dinamiku u učionici ne može ništa da zameni.”

Naravno, prednost klasične nastave je i to što se smanjuje mogućnost varanja na testovima i prilikom usmenog odgovaranja. U odgovorima se navodi i da je dobro kombinovati oba vida nastave i da su oba korisna i dobra. Takođe, naveli bismo i odgovor da se „pojedini segmenti *online* nastave mogu primenjivati i tokom klasične nastave i usavršavati”.

Iza klasične nastave stoje vekovi, a iza *online* decenije. I upravo se u tom smeru kreću i razmišljanja i preporuke nastavnika u odgovorima na pitanje šta bi unapredili u daljem radu *online*. Među odgovorima se mogu izdvojiti „bolja organizacija na nivou škole/države,” rad na unapređenju kompjuterske pismenosti nastavnika i učenika, obuke i poboljšanje tehničke opremljenosti škola i odgovarajuća pomoć učenicima i nastavnicima ukoliko koriste sopstvene resurse, istraživanje mogućnosti za usavršavanje rada na daljinu, uvođenje interaktivnih elektronskih udžbenika, a najbolji rezime daje jedan od odgovora naših ispitanika: „Još puno toga mora da se uradi da bi *online* nastava bila u svom piku”.

Ukoliko bismo pokušali da na kraju izvučemo pouke iz upitnika kao celine, možemo da navedemo sledeće: nastavnici, učenici i institucije su prihvatili *online* nastavu kao nužnost i učinili su koliko su mogli da u njoj učestvuju. Osim onih koji su već ranije radili *online*, većina je morala da se dodatno obučiti kako bi valjano držali nastavu u izmenjenim okolnostima. Ipak, iz većine odgovora se vidi da je klasična nastava teško zamenljiva, iako se kvalitetno može dopuniti *online* sadržajima, i da ništa ne može da prevaziđe pravu komunikaciju uživo.

Literatura

- Ljubojević, D. (2017). *Razvoj veštine akademskog pisanja na engleskom kao stranom jeziku pomoću alata za saradničko učenje i ocenjivanje*. Neobjavljena doktorska disertacija. Beograd: Filološki fakultet.
- Nadrljanski, Đ., Soleša, D. i M. Nadrljanski. (2008). *Digitalni mediji – obrazovni softver, univerzitetski udžbenik*. Sombor: Pedagoški fakultet u Somboru.
- Thornbury, S. (2006). *An A–Z of ELT*. London: MacMillan.

Summary

TEACHING ENGLISH ONLINE IN SERBIA DURING THE COVID-19 EPIDEMIC

The aim of this paper is to provide an outline of the way in which English was taught online during the first epidemic wave of COVID-19 in Serbia between March and June 2020.

We will start with the hypothesis that the COVID-19 epidemic, which was officially announced on March 15th in Serbia, brought major changes in teaching all subjects at all levels, including ELT.

The research is based on a survey conducted online. We gathered responses from 119 English teachers who work in state-run schools, language schools or as private tutors.

The results show that the majority of the teachers used free platforms, that they had technical issues and that they have divided positions on the potential of online teaching in terms of developing particular language skills, grading and progress assessment.

However, the teachers agree that classroom teaching is the preferred way of teaching, that combining classroom and online teaching is a viable option, and that online teaching is not something they would opt for unless it was absolutely necessary.

Key words: online teaching, classroom teaching, COVID-19 epidemic